

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การกำหนดยุทธศาสตร์เชิงบูรณาการเพื่อลดปัญหาโรคเอดส์ในกลุ่มเป้าหมายแรงงานของเครือข่ายด้านเอดส์และเครือข่ายด้านแรงงาน” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งมีวัตถุประสงค์การศึกษา 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานขององค์กรที่ทำงานด้านเอดส์และองค์กรที่ทำงานด้านแรงงานภายใต้เครือข่ายด้านเอดส์และแรงงาน 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นขององค์กรทั้งสองประเภทต่อการทำงานเชิงบูรณาการด้านเอดส์ 3) เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานเชิงบูรณาการเพื่อลดปัญหาโรคเอดส์ในกลุ่มเป้าหมายแรงงาน โดยดำเนินการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานขององค์กรภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน เครือข่ายที่ทำงานในประเด็นด้านเอดส์หรือด้านแรงงานเป็นหลัก สหภาพแรงงาน และคณะกรรมการแรงงานจำนวน 160 คนจาก 160 แห่ง ในจำนวนนี้ ผู้ศึกษาส่งแบบสอบถามไปยังหน่วยงานเหล่านี้ทั้งหมด และได้รับการตอบแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนทั้งสิ้น 139 คน อย่างไรก็ตาม มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 137 คนที่ตอบแบบสอบถามอย่างสมบูรณ์และใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการประชุมกลุ่มย่อยได้มาจากการเชิญบุคคลและองค์กรรวม 30 องค์กร/คน ได้รับการตอบรับเข้าร่วมประชุมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 15 องค์กร/คน สำหรับผู้ให้สัมภาษณ์ได้จากแกนนำและผู้เชี่ยวชาญ 3 คนจาก 3 องค์กร รวมประชากรทั้งสิ้นจำนวน 193 องค์กร/คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 องค์กร/คน

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นโดยการตอบแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและผูปฏิบัติงาน การประชุมกลุ่มย่อยสำหรับแกนนำหรือผู้มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวผลักดันทางสังคม และการสัมภาษณ์แกนนำหรือผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการหาข้อมูลจากบุคลากรระดับผู้บริหาร องค์การละ 1 คน แบบสอบถามประกอบด้วยคำถามทั้งปลายปิดและปลายเปิด ประเด็นคำถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง อายุการทำงานในองค์การปัจจุบัน อายุการทำงานในด้านเอตส์หรือแรงงาน พื้นที่ปฏิบัติงาน

2. ลักษณะองค์การ ประเภทขององค์การ (เอตส์/แรงงาน) กิจกรรม (รณรงค์/ประชุม/ฝึกอบรม) ขอบเขตการทำงาน (การป้องกัน/คุ้มครอง/ช่วยเหลือ/ทั้งสามประเด็น) กลุ่มเป้าหมาย (แรงงานทั่วไป/แรงงานติดเชื้อเอชไอวี/กลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ) และการแลกเปลี่ยนข้อมูล/ทรัพยากร (ต่อเนื่อง/ไม่ต่อเนื่อง)

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการฉีกกำลังและการรวมประเด็นการทำงาน เพื่อการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อให้เกิดการบูรณาการทำงาน การฉีกกำลัง การบูรณาการเบื้องต้น และความสมานฉันท์ โดยมีระดับของความคิดเห็น คือ เห็นด้วย และไม่เห็นด้วย

4. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานเชิงบูรณาการด้านเอตส์ระหว่างเครือข่ายเอตส์และแรงงาน

การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สำหรับแกนนำหรือผู้มีบทบาทผลักดันความเคลื่อนไหวทางสังคมของแต่ละเครือข่ายที่มีการทำงานเชิงลึกมากที่สุดและทำงานอย่างต่อเนื่องในแต่ละประเด็น จำนวน 1 ครั้ง ประเด็นสำหรับการประชุมเพื่อให้เกิดการอภิปรายภายในกลุ่มย่อยมาจากการประมวลคำตอบและการถอดแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อสรุปประเด็นเชิงลึกจากแบบสอบถามที่ใช้สำหรับผู้บริหารองค์การ ได้แก่

1. สถานการณ์การทำงานในปัจจุบันขององค์กรด้านเอตส์และองค์กรด้านแรงงาน

2. ความสัมพันธ์ของปัญหาเอตส์และแรงงาน

3. การเชื่อมโยงลักษณะการทำงานในปัจจุบันระหว่างเครือข่ายทั้งสองด้าน

4. ข้อจำกัดและความเป็นไปได้ในการบูรณาการการทำงานต่อประเด็นการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ขอบเขตการทำงานและการบูรณาการเนื้องาน การแลกเปลี่ยนข้อมูล การฝึกกำลัง และความสมานฉันท์

5. ข้อเสนอแนะต่อแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การทำงานเชิงบูรณาการด้านเอตส์ของเครือข่ายด้านเอตส์และเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อลดปัญหาโรคเอตส์ในกลุ่มเป้าหมายแรงงาน

การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์แกนนำหรือผู้มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคมด้านเอตส์ 2 คน ใช้การสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ส่วนการสัมภาษณ์จากด้านแรงงานมี 1 คนที่สำนักงานของผู้ให้ข้อมูลระหว่างที่ผู้ศึกษาขอเอกสารที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมด้านการทำงานเอตส์ขององค์กรภาครัฐ

ประเด็นการสัมภาษณ์หลัก ๆ ประกอบด้วย

1. ความเคลื่อนไหวในการดำเนินงานด้านเอตส์ในกลุ่มเป้าหมายแรงงานของเครือข่ายทั้งสองด้าน

2. ความร่วมมือระหว่างบุคคล/องค์กร/เครือข่ายด้านเอตส์และเครือข่ายด้านแรงงานต่อการทำงานเพื่อลดปัญหาโรคเอตส์ในกลุ่มเป้าหมายแรงงาน

3. มาตรการ กฎหมาย นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ที่มีอยู่ กำลังร่าง หรือมีแนวโน้มในการนำมาใช้บังคับ/ผลักดัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อความจำเป็น ความเป็นไปได้ในการบูรณาการการทำงานของเครือข่ายด้านเอตส์และเครือข่ายด้านแรงงานเพื่อลดปัญหาโรคเอตส์ในกลุ่มเป้าหมายแรงงาน

การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาได้ทดสอบเนื้อหาและความชัดเจนของแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญในประเด็นเนื้อหาด้านเอตส์และแรงงาน ใช้ดุลยพินิจตรวจสอบว่ามีความตรงตามเนื้อหาและครอบคลุมเนื้อหาในประเด็นและสาระสำคัญที่ต้องการหรือไม่
2. นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเก็บข้อมูลกับเพื่อนร่วมงานและพนักงานองค์กรพัฒนาเอกชนด้านเอตส์และแรงงานจำนวน 5 คนเพื่อตรวจสอบความยากง่ายของคำถามและความเข้าใจคำถามในแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนตุลาคม 2549 ถึง กุมภาพันธ์ 2550 โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การตอบแบบสอบถามของผู้บริหารและผู้ปฏิบัติ ผู้ศึกษาขอหนังสือรับรองจากโครงการพิเศษหลักสูตรพัฒนาแรงงานและสวัสดิการมหาดินชาติ เพื่อขอความร่วมมือผู้บริหารองค์กรด้านเอตส์และแรงงานตอบแบบสอบถาม 160 ชุด เมื่อครบกำหนดการส่งแบบสอบถามคืนได้รับแบบสอบถามคืน 139 ชุด เป็นแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ 2 ชุด นำมาใช้ในการประมวลและวิเคราะห์ผลได้เพียง 137 ชุด คิดเป็นร้อยละ 85.6 ของตัวอย่างที่กำหนด
2. การเข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยของแกนนำและผู้มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคม ผู้ศึกษาขอหนังสือรับรองจากโครงการฯ เพื่อขอเชิญแกนนำหรือผู้มีบทบาทสำคัญในการเคลื่อนไหวทางสังคมในประเด็นงานเอตส์และแรงงานจำนวน 30 คน ซึ่งมีผู้เข้าร่วมจำนวน 15 คน รวมทั้งผู้ดำเนินการประชุมที่ทำงานด้านเอตส์ด้วย
3. การสัมภาษณ์แกนนำและผู้มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางสังคม แบ่งเป็นด้านเอตส์ 2 คนและด้านแรงงาน 1 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามได้ครบถ้วนแล้ว มีการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่สามารถนำมาประมวลผลข้อมูลได้ โดยคำนึงถึงความสมบูรณ์ของคำตอบที่ได้เป็นหลัก
2. ต่อจากนั้นใช้คอมพิวเตอร์บันทึกคำตอบรายชื่อของผู้ตอบแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการประมวลผล
3. ใช้วิธีการทางสถิติด้วยการหาค่าแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละและการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการกำหนดยุทธศาสตร์ และลักษณะองค์การกับการกำหนดยุทธศาสตร์ ผู้ศึกษากำหนดเกณฑ์ความต่างไว้ที่ 10.00 กล่าวคือ ผลต่างของร้อยละที่มากกว่า 10.00 ขึ้นไป แสดงว่ามีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มที่เปรียบเทียบ
4. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การตีความและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการอ้างถึงกรอบแนวคิด ทฤษฎีในเชิงพรรณนา
5. นำข้อมูลจากการประชุมกลุ่มย่อยและการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากแบบสอบถาม

การนำเสนอผลการศึกษา

เสนอรายงานการศึกษาในรูปแบบของการพรรณนา โดยการวิเคราะห์และอภิปรายผลภายใต้กรอบแนวคิด ทฤษฎี สอดคล้องวัตถุประสงค์การศึกษา